

Monumentenwandeling door Huissen

Deze wandeling voert u langs monumentale panden in het centrum van het eeuwenoude stadje Huissen dat door de bombardementen in WO II zwaar getroffen werd, maar waarvan het stratenpatroon behouden is gebleven. Op veel gebouwen die hier beschreven zijn treft u kleine bordjes aan waarop meer verteld wordt over het betreffende gebouw. Helaas zijn de kerken geheel of gedeeltelijk gesloten buiten de diensten die er gehouden worden. We wensen u desondanks een aangename en leerzame wandeling.

Route: de wandeling begint bij het gemeentekantoor aan het Raadhuisplein.

Gemeentehuis

Het gemeentekantoor is gevestigd in een voormalig klooster van de zusters Franciscanessen uit 1866, herbouwd in 1935. Het pand werd in 1977 als gemeentehuis ingericht.

Aan het gemeentehuis zit de Antoniuskapel uit 1891 vast. Deze werd gebouwd als kloosterkapel voor het naastgelegen St.-Elisabethsklooster. De kapel kwam wonderwel bijna ongeschonden de oorlog door maar werd gruwelijk verminkt toen een kapelaan zijn woning voor de kapel bouwde en een verbindingsmuur naar het klooster liet aanbrengen. Met de totstandkoming van het Raadhuisplein in 1994 werd de kapel met sloop bedreigd ten behoeve van het gemeentehuis, maar een actiegroep wist dit te voorkomen. Thans dient de kapel als trouwzaal en is tijdens kantooruren te bezoeken, als er niet getrouwd wordt (te bevragen bij de gemeentebalie). Rechts naast de voordeur werd eind 2000 in een loden kistje de zelfstandigheid van Huissen begraven, want op 01-01-2001 ging Huissen op in de gemeente Lingewaard. Op de hoek van het gemeentekantoor aan de Langekerkstraat ziet u op 4m hoogte een zandstenen beeldje van Mari Andriessen voorstellende de H. Elisabeth van Hongarije. De school aan de overkant van de Langekerkstraat werd tot raadzaal verbouwd. In de zaal is in 1978 een kunstwerk van de Huissense kunstenaar Kees Berendsen aange-

bracht met 12 taferelen uit de Huissense geschiedenis. De zaal is helaas alleen toegankelijk voor publiek als er commissievergaderingen gehouden worden.

Route: we gaan rechtsaf de Langekerkstraat in en lopen tot de

Stadsparochiekerk

Deze kerk is toegewijd aan O.L. Vrouw ten Hemelopneming en werd gebouwd in 1950, de toren in 1962 waarin drie jaar later een carillon met 47 klokken werd aangebracht. Al tegen het einde van de 13e en het begin van de 14e eeuw werd op deze plek een laatgotische kerk met toren gebouwd. Nog in 1933 werd de kerk grondig opgeknapt en belangrijk uitgebreid. In 1943 werd de kerk getroffen door brandbommen en in 1944 werd de nog resterende toren door de Duitsers opgeblazen. In de kerk is rechts van de toren de **Kapel van Maria van Altijddurende Bijstand** en links de **Gildenkapel** (1971). Hierin staat een molensteen centraal die dienst doet als altaar. De steen is afkomstig van de oude torenmolen, gesloopt in

1929. De Gildenkapel is alleen te bezoeken als er erediensten gehouden worden, de Mariakapel is wel toegankelijk. Aan de zuidkant zijn bronzen plastieken met de vier schutpatronen en het stadswapen te zien. De klok aan de westzijde is van 1652, het smeedijzeren kruis tegen deze muur is van de opgeblazen toren. Ook de eikenhouten preekstoel uit 1656 is bewaard gebleven evenals de doopvont en enkele heiligenbeelden. De gebrandschilderde ramen in de kerk zijn van Joan Colette, het grote kruis achter het hoofdaltaar met een houtgesneden corpus is van de Duitse kunstenaar Brücker. De gebrandschilderde ramen in de doopkapel zijn van Kees Berendsen.

Route: na de kerk rechtsaf de Vicariestraat in en zien links

d' Oude Vicarie

Dit gebouw stamt uit 1949 en werd genoemd naar de in 1944 verwoeste vicariswoning die op deze plek stond. In de gevel zien we een ovale steen met psalmteksten, vermoedelijk 18e eeuws. In de tuin staan twee meer dan drie eeuwen oude platanen.

Op nr. 9 is een gevelsteen te zien waarop de stadspatroon St.-Gangulphus is afgebeeld.

Route: aan het einde van de Vicariestraat linksaf de Langestraat in.

Langestraat (oneven)

De Langestraat bevat nog heel wat historische gebouwen. Zo treffen we op nr.29 een herenhuis van rond 1900 aan en op nr.35 een patriciërshuis van eind 18e eeuw met links ervan het bijbehorende koetshuis. Nr.37 is een uit 1750 daterend herenhuis, dat van 1795-1863 als stadhuis dienst deed. Nr. 43 is een 16e eeuws pand en nr. 53 heeft een fraai bovenlicht boven de voordeur met geëst glas. Ook nr.57 (18e eeuw) is het bekijken waard. Aan het einde van de Langestraat treffen we op de hoek met de Walstraat vier oude stenen aan. Het zijn stoepteenfragmenten met wapens en huismerken erop afgebeeld. Het meest linkse wapen is van de in de 17e en 18e eeuw in Huissen wonende familie Veeren, het volgende toont het oorspronkelijke stadswapen met een rechtsgaande zwaan. De huismerken op de twee andere stenen zijn niet geïdentificeerd.

Route: aan het einde van de Langestraat komen we bij de Arnhemse poort. We lopen eerst langs de huisjes, gaan dan de trappen rechts af, bekijken de fundamenten en het beeld en keren vervolgens weer terug naar de Langestraat.

Arnhemse Poort

De huisjes Arnhemsepoort nrs. 67-75 zijn woninkjes uit het begin van de 20e eeuw, die in 1937 in renaissancestijl zijn gerestaureerd. Aan de andere kant van het fietspad zien we in het perk de fundamenten van de voormalige stadspoort die ten dele zijn opgemetseld. Het bronzen beeld voorstellende de Poortwachter staat op de plaats van de voormalige poortdoorgang. Schuin tegenover de huisjes op de hoek Langestraat-Damstraat ziet u een stadspomp.

Route: we gaan de Langestraat weer in en bekijken nu de andere zijde.

Langestraat (even)

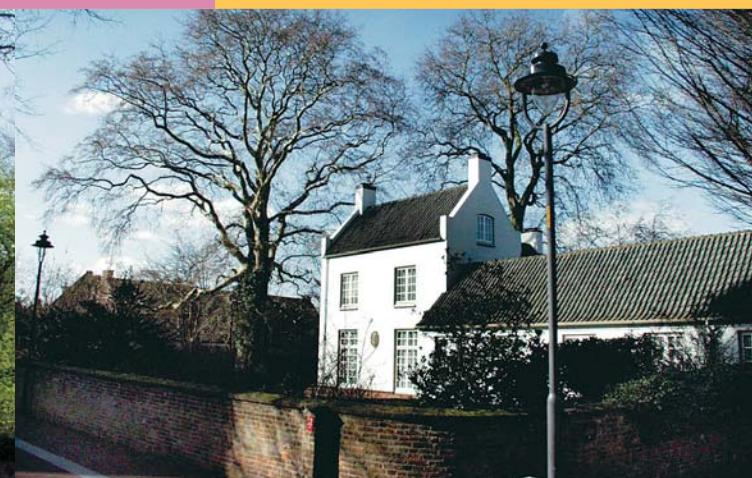
Helaas is van deze zijde weinig bewaard gebleven, maar bij nr.52b (Séjour en France) gaan we een gangetje in en komen dan bij een uit de

19e eeuw stammende voormalige sigarenfabriek. Tot ongeveer 1875 vormde de tabaksteelt een belangrijke bron van inkomsten in de Over-Betuwe. Nr.52 is een 17e-eeuws herenhuis met zijtrapgevels.

Route: we komen weer bij de Vicariestraat maar vervolgen de Langestraat een klein stukje en gaan rechts even de Kortekerkstraat in voor de patriciërswoning op nr.2. Terug naar de Langestraat en die vervolgen.

Langestraat vervolg (even en oneven)

Op nr. 17 zien we een 16e-eeuwse zgn. Gelderse gevel in renaissancestijl. Let op de zandstenen kopjes boven de ramen. Dit pand heeft nog de oorspronkelijke stoep. Op nr. 5 staat de N.H. Kerk, herbouwd in 1951 naar een ontwerp van architect Feenstra. In 1660 werd de eerste hervormde kerk in Huissen in gebruik genomen met een gedekt leien torentje. In de 19e eeuw werd de kerk steeds bouwvalliger en in 1871 stond er een nieuwe kerk met een torentje en de consistoriekamer tegen de achterkant gebouwd. De kerk werd in de oorlog zwaar

beschadigd; in oktober 1944 werd de toren door de Duitsers opgeblazen. De uit 1772 daterende luidklok bleef gespaard en hangt nu weer in het torentje. Op het plein links voor de kerk staat een obelisk waarop de geschiedenis van Huissen in jaartallen is weergegeven.

Route: als we de Langestraat uitlopen komen we op de

Markt

Het eerste wat opvalt is de bronzen zwaan, geïnspireerd op de zwaan in het stadswapen. Het ontwerp is van ...(jawel) Kees Berendsen. Het beeld is geplaatst in 1977. Het hoekhuis nr.9 wordt opgesierd met een gevelsteen "De Swaen". Vroeger stond hier een herberg "De Schwaene", in 1699 voor het eerst vermeld. In de jaren dertig van de vorige eeuw werd het gesloopt. Op het hoekhuis Tempelierenstraat-Vierakkerstraat is in 1948 een gevelsteen aangebracht die herinnert aan de oorlogsverwoestingen en de evacuatie in de jaren 1943-1945. Een steen in de voorgevel van de supermarkt herinnert tevens aan de oorlog.

Route: bij het hoekhuis "De Swaen" gaan we het linkse weggetje in en maken de bocht naar links de Rijnstraat in.

"De Strang"

Huize "De Strang" is een oude stadsboerderij, genoemd naar de dode Rijnarm aan de overzijde van de dijk (Stadsdam).

Route: terugkeren naar de Markt en rechtdoor de Vierakkerstraat in.

Vierakkerstraat

Pand nr. 38 is een fraai voorbeeld van de Amsterdamse Stijl. Het pand werd in 1932 als drukkerij gebouwd. Om de hoek van nr.45 tegen de zijgevel is een geschilderde impressie van oud Huissen te bewonderen.

Op nr. 37 zien we de **Hof van Hessen**. Het dateert uit 1647 en is sinds 1995 in gebruik als stadsmuseum. Het bevat een algemene collectie over de geschiedenis van Huissen en er zijn periodiek wisselende tentoonstellingen over specifieke onderwerpen uit de Huissense historie. Het museum is geopend op zaterdag- en zon-

dagmiddag van 13.00 tot 16.30 uur en voorts op aanvraag. In het pand is tevens de Historische Kring Huessen gevestigd.

Aan de achterzijde van het museum staan in de tuin stenen voorwerpen en een grafzerk van de Pruisische ambtsraad Gijsbertus Royaards. Tevens hebt u een fraaie blik op het voormalige klooster Nazareth.

Route: terug naar de Vierakkerstraat en na nr. 30 linksaf de Burchtgracht in.

Huissense Burcht

De straat is genoemd naar de oudste gracht van de Huissense burcht die zich hier bevond. Aan de rechterkant ziet u de fraai gerestaureerde kloostermuur.

Route: deze straat uitlopen en rechtdoor de dijk op. Rechts de poort door, het klooster bekijken en links langs het klooster gaan, de hoek om naar de grafkelder (tussen klooster en kapel) en dan naar de kapel.

Dominicanenklooster

Rechts van de kloosterpoort staat een Mariabeeld van Maria van Banneux, O.L.V. der Armen.

Dit klooster staat op de plaats van de 1722 afgebroken Kleefse burcht.

Het middendeel van het klooster dateert uit 1816, de rest is na 1858 als klooster gebouwd. De grafkelder met daarin een aantal graven van priesters is uit de 19e eeuw en te bezichtigen. Onder het kruis is het wapen van de Dominicanen. De kloosterkerk is gebouwd rond 1858 en uitgebreid in 1879 naar een ontwerp van de architect van de neogotiek Pierre Cuypers. Het mozaïek boven de hoofdingang stelt Maria van de Rozenkrans voor. Naast de ingang zijn de beelden van de heiligen Dominicus en Thomas geplaatst. In de kerk bevinden zich een veertiental gebrandschilderde ramen, voorstellende de vijftien geheimen van de rozenkrans. Het orgel dateert uit het midden van de 19e eeuw. Voorts zijn er vier kapellen: rechts van het priesterkoor staat het hoogaltaar van de voormalige Thomaskapel (1879) met vensters, waarin 15 taferelen uit het leven van Thomas van Aquino. Hier tegenover bevindt zich de Dominicuskapel

(1962) met ramen over het leven van St.-Dominicus. Achter in de kerk zijn de kapel van het H. Hart en de Mariakapel waarin een fraai 17e eeuwse barok beeld van Maria de Rozenkrans. De deur van de kapel is overdag open. Ga naar binnen, linksaf de trap op en u hebt een mooie kijk in de kapel.

Route: de gracht over en rechtsaf de Kloosterlaan op.

Kloosterlaan

De gracht is het laatste restant van de burchtgracht, dateert van rond 1300. Rechts ziet u de "Dannenburcht", hoofdkwartier van de verkennerij. Deze 17e eeuwse boerderijschuur is genoemd naar een oud verdedigingswerk. Aan het einde van de Kloosterlaan rechts staat een monument in de vorm van een stadspomp. Deze werd hier aangebracht ter herinnering aan de aanleg van de waterleiding zoals op de plaquette te lezen is.

Route: als we rechtsaf gaan komen we weer in de Vierakkerstraat met op nr 15 een groot 19e eeuwse herenhuis. De eerste straat links (Langekerkstraat) voert ons weer terug naar het gemeentekantoor en

is tevens het einde van onze tocht. We hopen dat u ervan genoten heeft en dat we u in de toekomst nogmaals in Huissen mogen begroeten.

Monumentenwandeling door Huissen

Ontdek het zelf en kom een dag naar de gemeente Lingewaard. Het is beslist de moeite waard! Voor inlichtingen kan men contact opnemen met het toeristisch recreatief informatiepunt (Trip) van de gemeente Lingewaard. Telefoon 026-3260453 E-mail toerinfo@lingewaard.nl

